

Ekonomikas valsts 23. olimpiāde, 3.posms
Tests (20 punkti)
2022.gada 1.martā

Dalībnieka kods:

Atzīmē pareizo atbildi apvelkot attiecīgo burtu (a, b, c vai d)!

Katrā jautājumā drīkst atzīmēt tikai vienu atbildi. Par katru pareizu atbildi 1 punkts.

1. Ko ar jēdzienu “neredzamā roka” skaidroja Ā. Smits?
  - a) Cenas veidošanās mehānismu tirgū.
  - b) Resursu sadali tirgus ekonomikā.
  - c) To, ka tirgus spēj atrisināt visas problēmas.
  - d) To, ka darbodamies personīgās (savtīgās) interesēs, indivīdi dod lielāku labumu arī sabiedrībai nekā tad, ja gribētu sniegt palīdzību sabiedrībai.
2. Preces B un C ir savstarpēji aizvietojamās preces. Samazinoties preces B cenai,
  - a) samazināsies preces C pieprasījums;
  - b) palielināsies preces C pieprasījums;
  - c) samazināsies preces B pieprasītais daudzums;
  - d) palielināsies preces C pieprasītais daudzums.
3. Patērētāju ieguvums ir naudas summa,
  - a) ko patērētājs neiztērēja tirgū;
  - b) kas paliek patērētāja rīcībā, ja samazinās nodoklis kādam produktam;
  - c) kas rodas kā starpība starp cenu, ko patērētājs gribēja un spēja samaksāt par preci un tirgus cenu;
  - d) ko pircējs ietaupa, pērkot preces deflācijas laikā.
4. Aldis pērk kilogramu īpaši garšīgu rupjmaizi par 5 eiro un tās derīgumu vērtē ar 25 derīguma vienībām. Par cik derīguma vienībām palielināsies kopējais derīgums, patērējot litru piena, kura cena ir 2 eiro, ja Aldis šo produktu patērē ir sasniedzis patērētāja līdzsvaru?
  - a) Par 2 derīguma vienībām.
  - b) Par 5 derīguma vienībām.
  - c) Par 10 derīguma vienībām.
  - d) Par 15 derīguma vienībām.

5. Kā gada laikā ir mainījies reālais IKP, ja šajā laikā ir palielinājies gan nominālais IKP, gan cenu līmenis?
- Reālais IKP ir palielinājies.
  - Reālais IKP ir samazinājies.
  - Reālais IKP nav mainījies.
  - Pēc dotās informācijas reālā IKP izmaiņas nevar noteikt.
6. Tīrās (neto) investīcijas (I_n) aprēķina no kopējām investīcijām (I_g) atskaitot (atņemot):
- valdības veiktās investīcijas,
  - ārvalstu investīcijas,
  - pamatlīdzekļu nolietojuma vērtību,
  - vērtību, par kādu ir palielinājušies krājumi.
7. Laikā, kad bankas neparedz inflāciju, tās kreditē uzņēmumus ar gada procentu likmi 5%. Par kādu procentu likmi bankas gribētu kreditēt uzņēmumus, ja tās paredz, ka inflācija būs 6%?
- 1%
  - 5%
  - 6%
  - 11%
8. Kā eiro kursa pazemināšanās pret ASV dolāru ietekmēs Latvijas eksportu un importu?
- Eksports palielināsies, imports palielināsies.
  - Eksports palielināsies, imports nemainīsies.
  - Eksports samazināsies, imports palielināsies.
  - Eksports palielināsies, imports samazināsies.
9. Kā mainīsies cenu līmenis un reālais IKP (izlaide, Y), ja palielināsies kopējais piedāvājums (AS) (*ceteris paribus*)?
- Cenu līmenis pazemināsies, reālais IKP samazināsies.
  - Cenu līmenis pazemināsies, reālais IKP palielināsies.
  - Cenu līmenis paaugstināsies, reālais IKP palielināsies.
  - Cenu līmenis paaugstināsies, reālais IKP samazināsies.
10. Ja uzņēmums komercbankā nogulda 10 miljonu eiro un obligāto rezervju norma ir 5%, tad maksimāli banku naudas piedāvājums var palielināties par:
- 200 milj. eiro,
  - 50 milj. eiro,
  - 10 milj. eiro,
  - 0,5 milj. eiro.

11. Kad Eiropas Centrālā banka atklātā tirgu pārdod vērtspapīrus, tad vērtspapīru cena:
- samazinās,
  - paaugstinās,
  - nemainās,
  - pēc dotās informācijas nevar noteikt.
12. Kā, palielinoties naudas piedāvājumam, mainās kredītprocentu likmes un investīciju apjoms?
- Procentu likmes pazeminās, investīcijas samazinās.
  - Procentu likmes paaugstinās, investīcijas palielinās.
  - Procentu likmes pazeminās, investīcijas palielinās.
  - Procentu likmes paaugstinās, investīcijas samazinās.
13. Kas var izraisīt naudas pieprasījuma līknes nobīdi pa kreisi?
- Procentu likmes paaugstināšanās.
  - Nominālā IKP samazināšanās.
  - Procentu likmes pazemināšanās.
  - Naudas piedāvājuma palielināšanās.
14. Kā inflācija ietekmē valsts parāda reālo vērtību?
- Palielina;
  - samazina;
  - neizmaina;
  - pēc dotās informācijas nevar noteikt.
15. Ja divām valstīm divu preču ražošana un savstarpējā tirdzniecība balstās uz salīdzinošās priekšrocības principa, tad:
- abu valstu ražošanas iespējas atspoguļo punkts uz ražošanas iespēju robežas;
  - vismaz viena valsts var saražot preču daudzumu, ko atspoguļo punkts pa labi no ražošanas iespēju robežas;
  - vismaz viena valsts var patērēt lielāku produkcijas daudzumu nekā pirms specializācijas un savstarpējās tirdzniecības;
  - var sasniegt visu a, b, c atbildēs minēto.
16. Kāds ir ekonomiski pamatots lēmums, ja pilnīgas konkurences tirgū īslaicīgā periodā preces cena ir lielāka par vidējām mainīgām izmaksām, bet mazāka par šīs preces ražošanas vidējām kopējām izmaksām?
- Turpināt šīs preces ražošanu.
  - Pārtraukt šīs preces ražošanu.
  - Slēgt uzņēmumu.
  - Samazināt šīs preces ražošanas apjomu.

17. Kurās akcijās ir nostiprināts lielākais tiesību apjoms?
- Parastajās akcijās.
  - Priekšrocību akcijās.
  - Personāla akcijās.
  - Visās akcijās ir nostiprināts vienāds tiesību apjoms.
18. Kādu fiskālo politiku Covid-19 pandēmijas laikā īstenoja Latvijas valdība un Eiropas Centrālā banka (ECB)?
- Latvijas valdība – stimulējošo fiskālo politiku, ECB – stimulējošo monetāro politiku.
  - Latvijas valdība – ierobežojošo fiskālo politiku, ECB – stimulējošo monetāro politiku.
  - Latvijas valdība – stimulējošo monetāro politiku, ECB – stimulējošo monetāro politiku.
  - Latvijas valdība – ierobežojošo fiskālo politiku, ECB – ierobežojošo monetāro politiku.
19. Ar kādu ekonomisko modeli atspoguļo ienākumu nevienmērīgu sadalījumu sabiedrībā?
- Lafērā līkni.
  - Lorenca līkni.
  - Filipsa līkni.
  - Keinsa modeli.
20. Par kādu maksimālo cenu var pirkt akciju, ja tā ik gadu nodrošina 0,40 eiro dividendi un noguldījumu likme ir 2%?
- 0,20 eiro.
  - 2 eiro.
  - 10 eiro.
  - 20 eiro.